

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

TotalEnergies EP Nederland B.V.

T.a.v. [REDACTED]

Postbus 93280

2509 AG DEN HAAG

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Prinses Beatrixlaan 2
Den Haag
Postbus 40225
8004 DE Zwolle
www.rvo.nl

T 088 042 42 42
omgevingswetnatuur@rvo.nl

Onze referentie
2024070201397

Kenmerk
OWFF/2024/019.toek

Relatienummer
208488324

Datum 2 april 2025

Betreft Beslissing op aanvraag flora- en fauna-activiteit

Bijlagen

4

Geachte [REDACTED]

Op 2 juli 2024 heeft u een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit aangevraagd voor het project "Aramis CCS". Ik heb uw aanvraag met de aanvullingen van 23 oktober (Bijlage 2), 29 augustus en 19 september (Bijlage 3), en 18, 20 en 22 november 2024 (samengevoegd in Bijlage 4) beoordeeld. In deze brief licht ik dit nader toe en leest u wat mijn beslissing is.

Procedure

In artikel 141a, eerste lid, aanhef en onder b, van de Mijnbouwwet en artikel 141a, eerste lid, onder c, van de Mijnbouwwet is bepaald dat voor dit project een projectbesluit wordt genomen. Op grond van artikel 141a, tweede lid, van de Mijnbouwwet, is artikel 16.7 van de Omgevingswet van toepassing bij de coördinatie van de besluiten ter uitvoering van projectbesluiten als bedoeld in het eerste lid. Dat wil in dit geval zeggen dat de coördinatieregeling zoals opgenomen in afdeling 3.5 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is op de voorbereiding van besluiten ter uitvoering van het projectbesluit.

Dit besluit is één van de besluiten die nodig zijn voor Aramis. Daarom is ook op dit besluit de coördinatieregeling uit afdeling 3.5 van de Algemene Wet Bestuursrecht (Awb) van toepassing.

De minister van Klimaat en Groene Groei heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor Aramis bevorderd. Onderhavig besluit is samen met andere besluiten als volgt voorbereid:

- Op 3 juli 2024 is op grond van 141a, eerste lid mijnbouwwet het onderhavige besluit aangewezen als besluit dat ook gecoördineerd wordt voorbereid en bekendgemaakt ;
- op donderdag 19 december 2024 is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp gepubliceerd in de Staatscourant; kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen;

- op donderdag 19 december 2024 is door de minister voor Klimaat en Groene Groei een ontwerp van het besluit aan TotalEnergies gezonden (indiener van de vergunningaanvraag);
- het ontwerp van het besluit heeft van vrijdag 20 december 2024 tot en met donderdag 30 januari 2025 ter inzage gelegen op www.rvo.nl/aramis;
- er is een online informatiebijeenkomst georganiseerd, op donderdag 16 januari 2025, waarin toelichting is gegeven op het Aramis initiatief en ruimte was om hierover vragen te stellen.

Datum

2 april 2025

Onze referentie

2024070201397

Kenmerk

OWFF/2024/019.toek

Ingediende zienswijzen en Nota van beantwoording

Op het ontwerpbesluit zijn tijdens de ter inzage legging periode 3 zienswijzen ingediend.

De zienswijzen zijn geanonimiseerd en opgenomen in de inspraakbundel. In de 'Nota van Antwoord 2e set vergunningen' is de beantwoording van de zienswijzen en de eventuele wijzigingen in de besluiten n.a.v. de zienswijzen opgenomen. Op het onderhavige ontwerpbesluit voor de soortenbescherming zijn 2 zienswijzen ontvangen.

Dit heeft geleid tot één aanpassing in dit besluit, namelijk het vervangen van lid b door lid d bij de aanvraag en afwijzing voor artikel 11.37, lid 1, sub b/d van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: het Bal) voor wat betreft exemplaren van de zeekoet (*Uria aalge*). Voor het overige hebben de zienswijzen geen aanleiding gegeven dit besluit verder aan te passen.

Op grond van artikel 3:26, tweede lid, Awb, worden dit besluit en de andere besluiten gelijktijdig door de minister van Klimaat en Groene Groei bekendgemaakt. Ook doet de minister van Klimaat en Groene Groei daarvan mededeling in de Staatscourant, enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen en langs elektronische weg. Eerdere insprekers en grondeigenaren en beperkt gerechtigden op die gronden worden persoonlijk geïnformeerd.

Inhoud aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van fase 1 en fase 2 van het project Aramis CCS.

CCS staat voor Carbon Capture and Storage; de afvang, transport en geologische opslag van CO₂.

De doelstelling van het project Aramis CCS is de aanleg en exploitatie van een open CCS-infrastructuur (Carbon Capture and Storage-infrastructuur) om het mogelijk te maken om bij de industrie afgevangen CO₂ te vervoeren naar leeg geproduceerde gasvelden onder de Noordzee, om het daar permanent op te slaan.

De integrale CCS-keten omvat in hoofdlijnen de onderstaande onderdelen:

0. CO₂-opvang bij industrie en dit geschikt maken voor transport;
1. CO₂-transport naar de Maasvlakte middels de Porthos landleiding (valt buiten de aanvraag en deze vergunning) of per schip;
2. CO₂-verzamelpunt op de Maasvlakte met een compressorstation en een terminal;
 - a. Het compressorstation ontvangt gasvormig CO₂ dat aangevoerd wordt per landleiding (Porthos) en brengt het op druk voor het transport in vloeibare vorm per zeeleiding;
 - b. De terminal ontvangt vloeibaar CO₂ aangevoerd per schip. De terminal locatie bevat steigers, opslagtanks voor tijdelijke opslag van CO₂ en

- hogedrukpompen voor levering aan de zeeleiding. CO₂ uit het compressorstation en vanaf de terminal komen samen in de CO₂-zeeleiding;
3. CO₂-transport door de centrale CO₂-zeeleiding naar het centrale platform op de Noordzee. Dit platform is uitgerust met een verdeelstation voor toevoer van CO₂ naar de verschillende platforms;
 4. CO₂-opslag; via putten bij de platforms wordt CO₂ permanent opgeslagen in leeg geproduceerde gasvelden in de diepe ondergrond van de Noordzee.

Datum

2 april 2025

Onze referentie

2024070201397

Kenmerk

OWFF/2024/019.toek

Werkzaamheden

De werkzaamheden en activiteiten bestaan uit:

- Pijpleiding aanleggen op zee: baggeren, aftoppen van zandgolven, leggen van zee- en verbindingsleidingen, ingraven en begraven van zee- en/of verbindingsleidingen en het storten van stenen en/ of plaatsen van matrassen bij circa 45 kruisingen en nabij platformen.
- Scheepsbewegingen en helikoptervluchten.
- Platform en putten L4-A: het platform wordt aangepast en er worden 2 nieuwe injectieputten (L4-A3 redrilled A9 en L4-A4 redrilled A8) geboord.
- Platforms en putten nabij K14-FA-2 en L10-R: er worden 2 nieuwe platforms geplaatst inclusief het heien van verankeringspalen, en er worden bij L10R maximaal 6 putten geboord waarbij ook conductors worden geheid voor de putten.
- Centrale eindpunt: hier vinden heiwerkzaamheden plaats.
- Lozingen van 'waterbased' boorvloeistof en boorgruis.
- De bouw van de terminal, de aanleg van leidingen, het plaatsen van 2 aanlegsteigers inclusief het heiwerk voor de fundering met bijbehorende vaarbewegingen.
- Leidingtracé onshore wordt aangelegd van terminal naar Porthos, deels bovengronds en deels ondergronds.
- Compressorstation wordt aangepast waarbij de fundering wordt verbreed. Het station wordt uitgebreid met 3 extra compressoren van Aramis.
- Ingebruikname: de scheepvaartbewegingen die plaatsvinden van havens naar platforms en weer terug, voor zover dit de aanlegwerkzaamheden en -activiteiten betreft die nodig zijn voor de startfase en de eerste uitbreidingsfase.

Planning

In de planning in hoofdstuk 3.3 (en in figuur 3-4) van het 'Activiteitenplan Aramis CS' van 23 oktober 2024 wordt uitgegaan van 3 fases; de startsituatie, eerste uitbreidingssituatie en eindsituatie.

De aanvraag ziet toe op de (voorbereidingen voor de) startfase (en eerste uitbreidingsfase) vanaf 2026 tot en met 2030; de aanleg van de terminal, het compressorstation, zeeleiding en de platforms van TotalEnergies, ENI en Shell. De ingebruikname is voorzien in 2028, de verwachting is dat dan ook al de eerste activiteiten voor de eerste uitbreidingssituatie zullen aanvangen. Dit betreffen de aanvullende afvang en transport naar het verzamelpunt en uitbreiding van opslaglocaties in de diepe ondergrond. Toekomstige initiatieven, na de eerste uitbreiding, behoren niet tot het Aramis initiatief.

Fase 3 is de operationele fase, met een duur van 30 jaar. Voor deze fase is geen omgevingsvergunning aangevraagd.

Verstoring

De mogelijke verstoringfactoren die worden voorzien zijn boven- en onderwatergeluid, trillingen, vertroebeling en de verandering van de dynamiek van substraat, verstoring door licht, verstoringen door scheepsbewegingen en verontreinigingen door emissies van productiewater.

Datum

2 april 2025

Onze referentie

2024070201397

Kenmerk

OWFF/2024/019.toek

Locatie plangebied

Het plangebied bestaat uit een landdeel en een zeedeel.

Het landdeel ligt in het Rotterdamse havengebied en de Maasvlakte. De transportleiding op de Maasvlakte is gepland in de leidingstrook van het Leidingenbureau Rotterdam (beheerd door Havenbedrijf Rotterdam). Overige delen bevinden zich op de Maasvlakte, deels op het terrein van MOT. Het zeedeel van het project ligt in de Noordzee, waarbij de Voordelta en de Maasgeul worden gepasseerd.

Aanvraag soorten

U vraagt een omgevingsvergunning aan voor een flora- en fauna-activiteit zoals bedoeld in artikel 11.37, lid 1, sub d van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: het Bal) voor wat betreft exemplaren van de zeekoet (*Uria aalge*); zoals bedoeld in artikel 11.46, lid 1, sub b van het Bal voor wat betreft exemplaren van bruinvis (*Phocoena phocoena*); zoals bedoeld in artikel 11.46, lid 1, sub a, sub b en sub d van het Bal voor wat betreft exemplaren van de rugstreeppad (*Epidalea calamita*); zoals bedoeld in artikel 11.54 lid 1, sub b van het Bal voor wat betreft exemplaren van de gewone zeehond (*Phoca vitulina*) en de grijze zeehond (*Halichoerus grypus*); en zoals bedoeld in artikel 11.54, lid 1 sub c van het Bal voor wat betreft exemplaren van glad biggenkruid (*Hypochaeris glabra*).

Besluit

Ik verleen u voor de periode van 1 januari 2026 tot en met 31 december 2030 een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit, zoals bedoeld in artikel 11.46, lid 1 sub b voor zover dit betreft opzettelijk verstoren van de bruinvis; zoals bedoeld in artikel 11.46, lid 1 sub d voor het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de rugstreeppad; zoals bedoeld in artikel 11.54, lid 1 sub b, voor het beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van exemplaren van de gewone zeehond en de grijze zeehond en zoals bedoeld in artikel 11.54, lid 1 sub c, voor het opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van glad biggenkruid.

Ik verleen u geen omgevingsvergunning voor een flora-en fauna-activiteit, zoals bedoeld in artikel 11.37, lid 1, sub d van het Bal voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de zeekoet en ik verleen u geen omgevingsvergunning voor een flora-en fauna-activiteit zoals bedoeld in artikel 11.46 lid 1, sub a en sub b van het Bal voor zover dit betreft het doden of vangen en het opzettelijk verstoren van de rugstreeppad.

De overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Voor deze omgevingsvergunning gelden de volgende voorschriften:

Algemene voorschriften

- a. De omgevingsvergunning geldt alleen voor de soorten en verboden handelingen die in deze brief staan.
- b. Deze omgevingsvergunning geldt alleen voor de werkzaamheden die volgens uw aanvraag worden uitgevoerd, tenzij dit anders in deze omgevingsvergunning staat.
- c. Deze omgevingsvergunning geldt alleen voor de werkzaamheden die onder de onder de bevoegdheid vallen van onze staatssecretaris volgens artikel 4.12 Omgevingsbesluit.
- d. Het gebied waarvoor de omgevingsvergunning geldt is het plangebied voor de uitvoering van het project 'Aramis CCS', zoals vastgesteld in het Projectbesluit Aramis. Globaal betreft dit het landdeel, deels gelegen in de leidingstrook van Leidingenbureau Rotterdam, deels op het terrein van MOT, onderdeel van de Maasvlakte in de gemeente Rotterdam. Het zeedeel bevindt op de Noordzee voor wat betreft de platforms bij de geboorde putten en de zeeleiding, die de Voordelta en de Maasgeul passeert. Eén en ander is ook weergegeven in figuren 3-1, 3-2 en 3-3 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan Aramis CCS' van 23 oktober 2024 (bijlage 2 bij dit besluit)
- e. De omgevingsvergunninghouder neemt meteen contact op met Rijksdienst voor Ondernemend Nederland als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project (voorzien wordt dat) zich een andere ecologische situatie voordoet dan degene waar onder genoemde specifieke voorschriften aan refereren of andere handelingen dan bedoeld in voorschrift b noodzakelijk zijn.
- f. Deze vergunning staat op naam van TotalEnergies EP Nederland B.V (hierna: de vergunninghouder), totdat TotalEnergies EP Nederland B.V het bevoegd gezag informeert dat de omgevingsvergunning (mede) zal gelden voor een andere partij dan TotalEnergies EP Nederland B.V. conform artikel 5.37, tweede lid, van de Ow. Het project wordt naast TotalEnergies EP Nederland B.V., tevens uitgevoerd door EBN Capital B.V., Vopak LNG Holding B.V., Gasunie CC(U)S Holding B.V., Shell Gas & Power Developments B.V. en Eni Netherlands CCUS B.V., conform de beschrijving zoals opgenomen in het Rapport Technische Beschrijving MER Aramis CO2-transportinfrastructuur van 9 februari 2024.
- g. Deze vergunning wordt uitsluitend gebruikt door (medewerkers van) de vergunninghouder en de rechtspersonen genoemd in voorschrift f. of door (rechts)personen die aantoonbaar in opdracht van de vergunninghouder of de rechtspersonen genoemd in voorschrift f. handelen. De vergunninghouder blijft daarbij aanspreekbaar voor de juiste naleving van deze vergunning.
- h. De vergunninghouder stelt een ecologisch werkprotocol of -protocollen op, waarin ook alle voorschriften in deze vergunning staan. De vergunninghouder informeert alle betrokken partijen over het werkprotocol of -protocollen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie.
- i. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden ligt er een afschrift van deze omgevingsvergunning, de bijbehorende brief en het ecologisch werkprotocol op de locatie van de werkzaamheden. Deze worden op verzoek getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- j. De vergunninghouder vult het bijgevoegde meldingsformulier (bijlage 3) volledig in en stuurt deze samen met het ecologisch werkprotocol naar Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Hij of zij doet dit zodra de startdatum van de werkzaamheden bekend is, maar minimaal 7 dagen voor de start.

Datum

2 april 2025

Onze referentie

2024070201397

Kenmerk

OWFF/2024/019.toek

Specifieke voorschriften

Offshore activiteiten

Bruinvis

- k. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in paragraaf 8.1.1 en 8.1.2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan Aramis CCS' van 23 oktober 2024.
- l. U dient bij de uitvoer van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periode van de bruinvis. In juni en juli ligt de geboortepiek, hierna is er een zoogtijd van ongeveer 8 maanden. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de bruinvis, te onderbouwen in het ecologisch werkprotocol (inclusief logboek).

Gewone zeehond en grijze zeehond

- m. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in paragraaf 8.1.2 en 8.1.3 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan Aramis CCS' van 23 oktober 2024.
- n. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periode van de gewone en grijze zeehond. Deze periode loopt globaal van mei tot en met half augustus voor de gewone zeehond. Voor de grijze zeehond is dit half november tot en met eind december. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van zeezoogdieren.
- o. Zodra schepen van het Aramisproject in het noordelijke deel van het plangebied (ten noorden van het distributieplatform) buiten de scheepvaartroutes varen, zullen zij hun snelheid moeten verminderen tot 10 knopen tijdens de kwetsbare periode.
- p. De scheepvaart ten behoeve van het Aramisproject dient voldoende afstand houden van de zandplaten. In de Voordelta zal een afstand van 1.500 meter aangehouden moeten worden van de zandplaat(platen) waarop zich grijze of gewone zeehonden bevinden. In de Noordzeekustzone moeten schepen minimaal 1.500 meter afstand houden van de zandplaat(platen) waarop zich grijze of gewone zeehonden bevinden. Mocht deze afstand niet realiseerbaar zijn, omdat bijvoorbeeld de geul onvoldoende breedte heeft, dan dient zo rustig mogelijk doorgevaren te worden; waar praktisch mogelijk: aan de andere kant van de geul.

Onshore activiteiten

Rugstreepad

- q. U houdt bij de planning van de werkzaamheden rekening met de kwetsbare overwinterings- en voortplantingsperiode van de rugstreepad. Deze lopen globaal van oktober tot en met maart en van half april tot en met september. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden, afschermen en afvangen, laat u bepalen door een

Datum

2 april 2025

Onze referentie

2024070201397

Kenmerk

OWFF/2024/019.toek

- deskundige op het gebied van de rugstreeppad en onderbouwen in het ecologisch werkprotocol (inclusief logboek).
- r. De amfibieënschermen bestaan uit stevig plastic of worteldoek, zijn minimaal 50 centimeter hoog en zijn minimaal 10 centimeter ingegraven. De schermen dienen gedurende de werkzaamheden functioneel te zijn (deze dienen minimaal 1x per week te worden gecontroleerd) en bij constatering van beschadigingen direct (dezelfde dag of de dag erna) te worden hersteld. Vegetatie langs de schermen dient aan weerszijden kort te worden gehouden. De hoogte van de vegetatie dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige.
 - s. Afvangen binnen de schermen vindt plaats in de actieve periode van de rugstreeppad. De ingegraven emmers (1 emmer per 10 meter scherm) dienen dagelijks gecontroleerd te worden op dieren. Gevangen dieren worden uitgezet in het voor de soort geschikt leefgebied, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Indien na 5 achtereenvolgende dagen en bij voor rugstreeppadden geschikt weer geen exemplaren meer worden gevangen, kan het gebied worden vrijgegeven. Het afvangen en vrijgave van het gebied gebeurt door een ecologisch deskundige op het gebied van de rugstreeppad.
 - t. In de bodem van de emmers zitten gaten zodat er nauwelijks of geen water in de emmers blijft staan. Als de voorspelling echter is dat het hard gaat regenen, zullen de emmers dichtgezet worden.
 - u. Vanwege inperken risico op overbrengen van amfibieziektes, moeten schepnetten, opvangemmers en laarzen voor- en achteraf ontsmet worden en dient afvangen te gebeuren met handschoenen. (zie het inventarisatie protocol op de website van RAVON: www.ravon.nl).
 - v. Indien rijplaten worden gebruikt in leefgebied van rugstreeppad (met uitzondering van de terminal en de aanlegsteigers) dienen deze óf voorafgaand aan het plaatsen van de rijplaten te worden afgeschermd met amfibieënschermen en natuurvrij te worden gemaakt door dieren binnen de schermen af te vangen; ofwel dienen de rijplaten onder ecologische begeleiding, en buiten de kwetsbare winterperiode van de rugstreeppad, te worden verwijderd.

Glad biggenkruid

- w. U houdt bij de planning van de werkzaamheden rekening met de kwetsbare periode van glad biggenkruid. Deze loopt globaal van april tot en met augustus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden laat u bepalen door een deskundige op het gebied van glad biggenkruid en onderbouwen in het ecologisch werkprotocol (inclusief logboek).
- x. In navolging van voorgaand voorschrift dient glad biggenkruid alleen te worden aangetast buiten bloeiperiode en na zaadzetting. Dit is concreet de periode september tot en met maart.
- y. Om te voorkomen dat de zoden met zaden van glad biggenkruid op een grote hoop terecht komen en hierdoor zaden en eventueel benodigd bodemleven alsnog sterft, dienen de zoden in een laag van maximaal 30 centimeter te worden opgeslagen. Na de werkzaamheden worden deze weer teruggeplaatst als top laag van circa 10 centimeter.

Datum

2 april 2025

Onze referentie

2024070201397

Kenmerk

OWFF/2024/019.toek

Overige voorschriften

- z. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de soorten waarvoor omgevingsvergunning is verleend. De ecologische deskundige legt de ecologische begeleiding vast in een logboek.
- aa. Wanneer blijkt dat de in deze omgevingsvergunning gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de omgevingsvergunning betrekking heeft uit te voeren, dan doet u een verzoek tot verlenging van deze omgevingsvergunning. Doe dit minimaal 8 weken voor het einde van deze termijn. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.
- bb. Deze vergunning kan worden ingetrokken, wanneer blijkt dat de vergunninghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

Datum

2 april 2025

Onze referentie

2024070201397

Kenmerk

OWFF/2024/019.toek

Beroep

Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA, Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en begint met de ingang van de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd. Een niet-belanghebbende die een zienswijze naar voren heeft gebracht op het ontwerp van het desbetreffende besluit of aan wie redelijkerwijs niet kan worden verweten dat hij niet of niet tijdig heeft gedaan, kan ook beroep instellen.

Op dit besluit is de bijzondere regeling over het aanvoeren van gronden van beroep van toepassing (artikel 16.86 Omgevingswet). Dit betekent dat in het beroepschrift moet worden aangegeven welke beroepsgronden de indiener aanvoert tegen het besluit. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Er kunnen geen gronden worden aangevoerd die betrekking hebben op het projectbesluit. Het beroep moet zich dus echt richten tot de uitvoeringsbesluiten en niet tot het projectbesluit. In afwijking van artikel 6:6 van de Algemene wet bestuursrecht wordt het beroep tegen een projectbesluit of tegen een besluit ter uitvoering van een projectbesluit niet-ontvankelijk verklaard als er geen gronden van beroep in het beroepschrift zijn opgenomen tenzij niet is voldaan aan artikel 16.71, derde lid, Omgevingswet, en redelijkerwijs niet kan worden geoordeeld dat de indiener van het beroepschrift in verzuim is geweest.

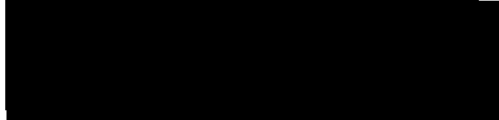
Meer informatie

Heeft u vragen? Kijk dan op www.rvo.nl/voorwaarden-flora-en-fauna-activiteit voor meer informatie. Chat met ons op www.rvo.nl/contact. Of bel ons op: 088 042 42 42 (lokaal tarief). Uw aanvraag is bij ons bekend onder referentienummer 2024070201397. Gebruik dit nummer als u contact met ons heeft.

¹ Een ecologische deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis. De ecologische deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek te kunnen doen. Hij of zij: (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van beschermde soorten; heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeksmethoden; kan ecologische werkprotocollen uitwerken; kan specifieke maatregelen begeleiden.

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
namens deze:

Teammanager Vergunningen Natuur
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Datum

2 april 2025

Onze referentie

2024070201397

Kenmerk

OWFF/2024/019.toek

Bijlage 1: Overwegingen Omgevingswet

Datum

2 april 2025

Onze referentie

2024070201397

Kenmerk

OWFF/2024/019.toek

Gesignaleerde soorten

U vraagt geen vergunning aan voor de realisering van specifieke maatregelen, zoals windmolens, voor de opwekking van duurzame energie op de locatie zelf, tijdens het aanpassen van platform L4-A, D-HUB en de aanleg van de 2 nieuwe platforms (L10-R en K14-FA-2). Indien er eventuele duurzame energievoorzieningen op de platforms geplaatst worden, en er zijn effecten te voorzien, bijvoorbeeld op de (broedende) drieteenmeeuwen of trekkende vleermuizen of vogels, dan dient hiervoor nog een vergunning te worden aangevraagd.

U vraagt geen vergunning aan voor de vleermuis. Tijdens de migratieperiode zijn er enkele vleermuissoorten die over de Noordzee migreren. Het plaatsen van de nieuwe platforms L10-R en K14-FA-2 en de inzet van extra schepen zullen leiden tot een toename in lichtuitstraling. Vleermuizen zijn hier gevoelig voor. De extra platforms en schepen kunnen worden beschouwd als een kleine toename in lichtverstoring ten opzichte van de achtergrondverstoring. Er zullen hierdoor mogelijk kleine effecten kunnen optreden (bijvoorbeeld desoriëntatie). Door het nemen van mitigerende maatregelen ten aanzien van de verlichting worden deze effecten zo klein mogelijk gehouden. Hierbij kan gedacht worden aan het voorkomen van onnodige lichtuitstraling of dynamische verlichting. Daardoor zal naar verwachting geen sprake zijn van een overtreding. De initiatiefnemer zal een verlichtingsplan, conform hetgeen is genoemd in de soortentoets bij de aanvraag, met de voorgenomen voorzorgsmaatregelen ter goedkeuring indienen bij het bevoegd gezag.

Komt u bij het uitvoeren van uw werkzaamheden andere beschermde soorten tegen? Of zijn andere werkzaamheden nodig voor de uitvoering van uw activiteiten? Dan bent u verplicht om zelf meteen contact op te nemen met het bevoegd gezag. Voert u de maatregelen niet uit zoals beschreven in dit besluit? Dan heeft u (mogelijk) een aanvulling op deze omgevingsvergunning nodig.

Afwijzing artikel 11.37 lid 1, sub d van het Besluit activiteiten leefomgeving

Uit de aanvraag blijkt dat een vergunning heeft aangevraagd voor een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.37, lid 1, sub d van het Bal voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de zeekoet. Een omgevingsvergunning voor het opzettelijk verstoren van de zeekoet is in casu niet aan de orde. Er worden door u voldoende maatregelen genomen, beschreven in paragraaf 8.1.2 en 8.1.3.2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan Aramis CCS' van 23 oktober 2024 (Bijlage 2), om het opzettelijk verstoren van de zeekoet te voorkomen. Daardoor is de gunstige staat van instandhouding van de zeekoet niet in het geding.

Afwijzing artikel 11.46 lid 1, sub a en sub b van het Besluit activiteiten leefomgeving

Uit de aanvraag blijkt dat u een vergunning heeft aangevraagd voor een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.46, lid 1, sub a en sub b van het Bal voor het opzettelijk doden of vangen en het opzettelijk verstoren van de rugstreeppad. Een omgevingsvergunning voor het opzettelijk doden of verstoren van de rugstreeppad is in casu niet aan de orde. Er worden door u voldoende maatregelen genomen om het opzettelijk doden of opzettelijk verstoren van de rugstreeppad te voorkomen.

Ook voor het vangen van exemplaren van de rugstreeppad is in dit geval geen vergunning vereist. Dieren worden na wegvangst uit het afgeschermd ingreepgebied, en voorafgaande aan de geplande werkzaamheden, weer in de omgeving in geschikt leefgebied uitgezet. Hiermee wordt een overtreding van het verbod op het vangen van dieren zoals beschreven in artikel 11.46, lid 1, sub a van het Bal voorkomen. Er is hiervoor geen vergunning nodig, mits de geplande maatregelen worden nageleefd.

Datum

2 april 2025

Onze referentie

2024070201397

Kenmerk

OWFF/2024/019.toek

Instandhouding van de bruinvis

Artikel 11.46, lid 1 sub b van het Besluit activiteiten leefomgeving

De bruinvis komt voor in het zeedeel van het plangebied (zie ook figuur 5.1 uit het projectplan "Activiteitenplan Aramis CCS" van 23 oktober 2024). De soort is het gehele jaar aanwezig. De populatie bruinvissen op het Nederlands Continentaal Plat (NCP) wordt geschat op 62.771 dieren (Gilles et al., 2020).

De SCANS-monitoring van 2022 geeft aan dat de schattingen van de dichtheid van bruinvissen in de Noordzee vergelijkbaar waren met die van vóór 2022. De waargenomen verspreiding tijdens de SCANS-onderzoeken laat echter een verschuiving naar de zuidelijke Noordzee zien, en een gestage toename van het aantal waarnemingen in het Engelse Kanaal in de afgelopen 30 jaar (Gilles et al. 2023, Hammond et al. 2021). Voorlopige SCANS-IV-resultaten van het dichtheidsoppervlakmodel suggereren een noordelijke inkrimping van de hotspot in de zuidelijke Noordzee, tussen de kust van het Nederlandse vasteland en Groot-Brittannië, en een uitbreiding van het noordelijke deel van de zuidelijke Noordzee naar de centrale Noordzee. Dit gebied omvat een brede strook van de Britse kust tot aan de Noordzee ten noorden van de Nederlandse Waddeneilanden, met een uitbreiding naar de centrale en noordelijke Noordzee (Geelhoed, 2024).

Vooralsnog wordt voor dit project uitgegaan van een dichtheid van 0,41-0.80 tot 0,81-1,20 bruinvissen per km².

De bruinvis zal verstoord worden door continu onderwatergeluid, afkomstig van scheepvaart en het boren van putten, zowel tijdens de aanleg als in de operationele fase. In de aanlegfase is voor de aanleg van de zeeleiding, de verbinding sleiding, de platformen, putten en onderhoud extra scheepsverkeer nodig. Er worden tijdens de aanleg ruim 2000 extra scheepsvaartbewegingen verwacht. Daarnaast worden er putten geboord en zal er sprake zijn van machinegeluid.

Er is nog geen goede methode om de effecten van continu onderwatergeluid op de populatie van zeezoogdieren te berekenen. Ook is er nog geen methode om de effecten van continu-geluid bij die van impuls-geluid op te tellen.

Kijkend naar de werkzaamheden die rond de platforms in de Noordzee plaatsvinden, worden er circa 1 tot 2 jaar achter elkaar met een pauze van enkele weken tussen de activiteiten in, intensieve werkzaamheden uitgevoerd. Het is aannemelijk dat zeezoogdieren het verstoorde gebied voor langere tijd zullen mijden.

Omdat de verstoring deels vanaf het platform plaatsvindt en zich concentreert op 4 locaties met overlap tussen continue geluidsverstoring (en op sommige momenten impuls-geluidsverstoring), kan het totaal aantal verstoorde dieren niet berekend worden.

Verstoring door impuls onderwatergeluid (heien platforms en conductorputten)

Er worden platforms geheid, conductorputten geheid en een eindpunt geheid.

Voor bruinvissen is het aantal bruinvisverstoringsdagen hierdoor tussen de 9.921 en 17.272 dagen. Op populatieniveau wordt een populatiereductie van 4 tot 8 dieren verwacht. Blootstelling aan impulsief onderwatergeluid kan leiden tot (tijdelijke of permanente) gehoordrempelverhoging (TTS/PTS) bij zeedieren. PTS dient absoluut voorkomen te worden. Activiteiten mogen niet leiden tot permanente schade aan zeezoogdieren.

Datum

2 april 2025

Onze referentie

2024070201397

Kenmerk

OWFF/2024/019.toek

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in paragraaf 8.1.1 en 8.1.2 van het 'Activiteitenplan Aramis CCS' van 23 oktober 2024.

Fysieke gehoorschade zoals PTS en TTS worden niet verwacht omdat de dieren op tijd kunnen wegzwemmen doordat bij het heien uit voorzorg er gewerkt zal worden met een Acoustic Deterrent Device (ADD), in combinatie met een 'soft start'.

Effecten op de populatie als gevolg van verstoring zullen verminderd worden door een geluidsnorm van SELss 164 dB re 1µPa2s tot op 750 meter van de heilocaties.

De volgende voorwaarden zijn van toepassing:

- De ADD dient afgesteld te zijn op de relevante frequenties,
- en dient een half uur vóór het begin van de werkzaamheden aangezet en werkend te zijn tot en met de eerste vijf minuten van de werkzaamheden, en daarna te worden uitgeschakeld.
- Deze procedure wordt herhaald indien de werkzaamheden gedurende een uur of langer onderbroken zijn.
- Toepassing van een gesimuleerde 'soft start' bij het uitvoeren van het heien, waarbij met toenemende energie geluidsimpulsen worden uitgezonden. De heiwerkzaamheden starten met een soft start, na de ADD, en wordt uitgevoerd gedurende 30 minuten.
- Een geluidsnorm van SELss 164 dB re 1µPa2s tot op 750 meter van de heilocaties.

Door inzet van een ADD zullen de aanwezige exemplaren van de bruinvis het plangebied verlaten. Zo worden negatieve effecten op de bruinvis als PTS en TTS voorkomen. Echter, de bruinvis wordt wel opzettelijk verstoord en er is daardoor sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 11.46, lid 1, sub b van het Bal. Om deze reden wordt de omgevingsvergunning verleend.

Staat van instandhouding van de bruinvis

Een deel van de populatie van de bruinvis in de Noordzee wordt beïnvloed door de (hei)werkzaamheden. Door het nemen van mitigerende maatregelen wordt voorkomen dat exemplaren van de bruinvis tijdelijke of permanente schade ondervinden van de heiwerkzaamheden. Ook zal er geen barrièrewerking zijn door de aanleg. Daarnaast is in de omgeving voldoende leefgebied voor de bruinvis aanwezig waar de soort naar kan uitwijken. Hierdoor zal de bruinvis in de omgeving aanwezig blijven. De gunstige staat van instandhouding van de bruinvis komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de omgevingsvergunning opgelegde voorschriften.

Instandhouding van de rugstreeppad
Artikel 11.46, lid 1, sub d van het Bal

Datum

2 april 2025

Onze referentie

2024070201397

Kenmerk

OWFF/2024/019.toek

De rugstreeppad is in, en in de omgeving van het plangebied aangetroffen. In het noordoostelijke deel van het plangebied zijn waarnemingen bekend van NDFF en Natuurwijzer van de soort. De rugstreeppad komt voor bij het aanwezige waterbassin en komt verspreid over het terrein van havenbedrijf voor op meerdere locaties. In en rond het plangebied is geschikt leefgebied voor de soort aanwezig en het aanwezige waterbassin vormt potentieel geschikt voortplantingsbiotoop. Er zijn geschikte overwinteringslocaties aanwezig zoals open zandige locaties en elementen waar de soort onder kan schuilen. De stukken waar momenteel dicht gras groeit zijn minder geschikt voor de soort. Door de werkzaamheden kan echter wel geschikt leefgebied ontstaan, en kan de soort dit gebied snel koloniseren. Het is daarom aannemelijk dat de soort in het plangebied kan voorkomen.

Door de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van de rugstreeppad worden beschadigd of vernield. Daarnaast zorgt de nieuwe inrichting voor het verlies van permanent geschikt leefgebied.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor. Deze beschrijft u in hoofdstuk 8.2 van het rapport 'Activiteitenplan Aramis CCS' van 23 oktober 2024, en zoals beschreven in paragraaf A1.1 en A1.3 van bijlage 1 van de bij het activiteitenplan gevoegde Ecologische werkprotocollen.

Indien de werkzaamheden in de kwetsbare voortplantings- of overwinteringsperiode moeten worden uitgevoerd, wordt het werkgebied voorafgaand aan de werkzaamheden ontoegankelijk gemaakt door het plaatsen van amfibieënschermen. De schermen worden geplaatst langs alle beoogde werkgebieden op land zodra er sprake is van geschikt leefgebied voor de rugstreeppad (in de vorm van zandige bodem) en bestaan uit stevig plastic of worteldoek en moeten 50 centimeter hoog zijn, en 10 centimeter diep worden ingegraven. De schermen worden geplaatst na de overwinteringsperiode van de rugstreeppad, en zo kort mogelijk voor de aanvang van de werkzaamheden. Er worden regelmatige controles uitgevoerd, minimaal 1 keer per week, om de functionaliteit van de schermen te waarborgen. Hierbij wordt gecontroleerd op kieren of beschadigingen. Ook dient de vegetatie kort te worden gehouden langs de schermen, om te voorkomen dat dieren via overhangende vegetatie alsnog in het werkgebied komen.

Na het plaatsen van de schermen worden er aan de binnenzijde emmers ingegraven om dieren mee te kunnen vangen. Er wordt uitgegaan van 1 emmer per 10 meter scherm. De emmers worden dagelijks gecontroleerd en gevangen dieren worden direct, maar buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden uitgezet op voor de rugstreeppad geschikte locaties. Dit zijn locaties met beschutte plekken en nabij voortplantingswater. Dit kan bij 1 van de 18 poelen die in het havengebied liggen en speciaal zijn aangelegd voor de rugstreeppad. Deze poelen en het omliggend landhabitat worden volgens een beheerplan onderhouden en geschikt gehouden voor de soort.

Indien binnen de schermen voortplantingswater is ontstaan, wordt voorafgaand aan het grondwerk tijdig nieuw (al dan niet tijdelijk) door de soort te gebruiken water, zo dicht mogelijk bij het te verwijderen water, gegraven. Pas wanneer geen geschikt voortplantingswater kan worden gerealiseerd en/of het risico op herkolonisatie van het terrein groot is, mogen dieren worden verplaatst naar één van de voor de soort ingerichte mitigatielocaties op de Maasvlakte. De te dempen ontstane poelen dienen te worden gecontroleerd en indien aanwezig worden padden, ei-snoeren en larven weggevangen onder begeleiding van een ecologisch deskundige, en direct verplaatst naar geschikt voortplantingswater.

Datum

2 april 2025

Onze referentie

2024070201397

Kenmerk

OWFF/2024/019.toek

Na de werkzaamheden is het plangebied grotendeels weer geschikt als leefgebied voor de rugstreeppad en kan de soort zich weer verspreiden en het plangebied koloniseren.

De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Het afvangen dient minimaal 2 weken plaats te vinden onder – voor padden – gunstige weersomstandigheden, waarbij de emmers dagelijks worden gecontroleerd. Wanneer er na 5 achtereenvolgende dagen en bij voor rugstreeppadden geschikt weer geen exemplaren meer worden gevangen, kan het gebied worden vrijgegeven. Het afvangen en het vrijgeven van het terrein wordt uitgevoerd door een ecologisch deskundige op het gebied van de rugstreeppad. Pas na vrijgave kunnen de werkzaamheden plaatsvinden.

In de bodem van de emmers dienen gaten te worden gemaakt zodat er niet of nauwelijks water in de emmers blijft staan. Als de weersvoorspelling echter is dat het hard gaat regenen, zullen de emmers dichtgezet worden.

Om te waarborgen dat de schermen functioneel zijn gedurende de werkzaamheden dienen deze minimaal 1-wekelijks te worden gecontroleerd op kieren of beschadigingen, of overhangende vegetatie.

Als laatste dienen schepnetten, opvangemmers en laarzen voor- en achteraf ontsmet te worden, om het risico op het overbrengen van amfibieziektes (zoals chytridiomycose en ranavirus) te beperken. Ook dienen handschoenen te worden gebruikt bij het afvangen.

Deze maatregelen neem ik ter aanscherping op in de vergunning als aanvullende voorschriften s. tot en met u. in het besluit.

Door de bovengenoemde maatregelen wordt zoveel mogelijk voorkomen dat exemplaren van de rugstreeppad in het werkgebied aanwezig zijn gedurende de werkzaamheden en hierdoor kunnen worden gedood of verwond. Het opzettelijk doden en verwonden wordt hiermee voorkomen, waardoor er geen sprake is van een overtreding van verbodsbepalingen van artikel 11.46, lid 1, sub a van het Bal. Wel is er sprake van tijdelijke en permanente aantasting van geschikt leefgebied met voortplantings- en rustplaatsen van de rugstreeppad. Er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 11.46, lid 1, sub d van het Bal. Om deze reden wordt de omgevingsvergunning verleend.

Staat van instandhouding van de rugstreeppad

Nederland is van redelijk groot belang voor de rugstreeppad binnen Europa. Binnen Nederland kent de soort een vrij algemeen voorkomen, in tegenstelling tot veel andere Europese landen. De staat van instandhouding is matig ongunstig. De gunstige referentiewaarden voor de populatiegrootte worden niet gehaald door een daling in aantallen in de periode tussen 1997 en 2007. De verspreiding is stabiel, de soort komt voor in heel Nederland behalve in Groningen. De kwaliteit van het leefgebied en het toekomstperspectief zijn matig ongunstig, vermoedelijk door factoren als verruiging en het ontbreken van open zandige locaties.

Datum

2 april 2025

Onze referentie

2024070201397

Kenmerk

OWFF/2024/019.toek

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de rugstreeppad. De soort is lokaal een veelvoorkomende soort door de zandige ondergrond, voldoende aanbod aan waterplassen en door het hoog-dynamische karakter van de haven. De rugstreeppad gedijt hier goed omdat het een pioniersoort is die voldoende mobiel is, waardoor het snel nieuwe gebieden kan koloniseren.

Havenbedrijf Rotterdam heeft 18 poelen aangelegd met als doel dat deze door rugstreeppad gebruikt kunnen worden als voortplantingshabitat. De poelen en het landhabitat daar omheen worden zodanig beheerd dat het geschikt blijft voor rugstreeppad. Het beheer van greppels en poelen is afgestemd op de voortplantingsperiode van de rugstreeppad. Het voorkomen van de rugstreeppad in de haven wordt door Havenbedrijf Rotterdam jaarlijks onderzocht.

Door het plaatsen van amfibieënschermen rondom de werkgebieden en zorgvuldig afvangen van exemplaren, wordt voorkomen dat dieren binnen het werkgebied aanwezig zijn gedurende de werkzaamheden en daardoor kunnen worden gedood of verwond. Door de werkzaamheden zal een deel van het leefgebied tijdelijk, en een klein deel permanent verdwijnen. Er blijft echter voldoende leefgebied voor de soort aanwezig. Na de werkzaamheden worden de schermen weer verwijderd en kan het gebied weer gekoloniseerd worden. Het Havenbedrijf Rotterdam draagt er zorg voor dat in het havengebied altijd geschikt leefgebied (voortplantings-, land- en overwinteringshabitat) voor de soort aanwezig is. Het is dan ook aannemelijk dat de soort in de (omgeving van) het plangebied aanwezig blijft. De staat van instandhouding komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de omgevingsvergunning opgelegde voorschriften.

Door de bovengenoemde maatregelen wordt zoveel mogelijk voorkomen dat exemplaren van de rugstreeppad in het werkgebied aanwezig zijn gedurende de werkzaamheden en hierdoor kunnen worden gedood of verwond. Het opzettelijk doden en verwonden wordt hiermee voorkomen. Wel is er sprake van tijdelijke en permanente aantasting van geschikt leefgebied met voortplantings- en rustplaatsen van de rugstreeppad. Er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 11.46, lid d van het Bal. Om deze reden wordt een vergunning verleend.

Instandhouding van de gewone zeehond en de grijze zeehond

Artikel 11.54, lid 1, sub b van het Besluit activiteiten leefomgeving

De gewone zeehond komt vooral nabij de kust voor. Ze rusten op platen en banken. De Nederlandse populatie zeehonden staat in nauwe verbinding met de Deense en

Duitse gewone zeehonden. In Nederland is daarnaast een kleine deelpopulatie in de Deltawateren aanwezig. Uit recente gegevens blijkt dat jonge (naïeve) gewone zeehonden een ander foerageergedrag en een andere verspreiding vertonen dan de oudere zeehonden. Het zou kunnen zijn dat juveniele naïeve zeehonden verder van de zandplaten afzwemmen dan tot nu toe gedacht. De zandplaat Noorderhaaks die vlakbij de haven van Den Helder is gelegen, wordt veel door zeehonden gebruikt om te rusten, pups te zogen en te verhareen.

Datum

2 april 2025

Onze referentie

2024070201397

Kenmerk

OWFF/2024/019.toek

De grijze zeehond komt ook langs de kust voor, maar foerageert verder op zee. Grijze zeehonden krijgen hun jongen in de periode november tot en met februari op droogblijvende platen of stranden. De pups van grijze zeehond kunnen in tegenstelling tot de pups van gewone zeehond niet direct zwemmen na hun geboorte. De grijze zeehond verhaart in de periode maart - april. Ook in deze periode zijn ze gebonden aan permanent droogliggende platen, stranden en duinen. De grijze zeehonden gebruiken ook rustplekken in de Voordelta. Vooral op de Bollen van de Ooster liggen veel grote groepen grijze zeehonden. Ook de grijze zeehonden gebruiken de zandplaat Noorderhaaks. De dichtheid van de gewone en grijze zeehond in het plangebied wordt geschat op maximaal 1 zeehond per km².

Om negatieve effecten van de werkzaamheden tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor. Deze beschrijft u in hoofdstuk 8 van het 'Activiteitenplan Aramis CCS' van 23 oktober 2024.

Verstoring door continu onderwatergeluid (scheepvaart, boren putten) aanleg en operationeel

Voor de aanleg van de zeeleiding, de verbindingsleiding, platform en putten en onderhoud is extra scheepsverkeer nodig. Er worden tijdens de aanleg ruim 2000 extra scheepsvaartbewegingen verwacht. Daarnaast worden er putten geboord. Tevens zal er sprake zijn van machinegeluid. Er is nog geen goede methode om de effecten van continu onderwatergeluid op de populatie van zeezoogdieren te berekenen. Ook is er nog geen methode om de effecten van continu-geluid bij die van impuls geluid op te tellen.

Kijkende naar de werkzaamheden die rond de platforms in de Noordzee plaatsvinden, worden er circa 1 tot 2 jaar intensieve werkzaamheden uitgevoerd. Door de extra scheepsbewegingen ontstaat extra geluidsverstoring rondom de platen en is het aannemelijk dat zeehonden het verstoorde gebied voor langere tijd zullen mijden. Daarmee neemt de periode dat ze kunnen foerageren nabij Noorderhaaks tijdelijk af. Essentieel foerageergebied gaat hierdoor tijdelijk verloren.

Voor zeehonden is een worst case-berekening met betrekking tot machinegeluid in de aanvraag opgenomen. Door machinegeluid zullen worst case 157 dieren gedurende 1 tot 2 jaar verstoord worden. Voor gewone zeehonden komt dit uit op 5,88% van de Nederlandse populatie, voor grijze zeehonden op 5,1% van de Nederlandse populatie.

Ten aanzien van het scheepvaartverkeer is er sprake van het scheepvaartverkeer en daarbij de activiteiten voor de aanleg van de leidingen, en het onderhoudsscheepvaartverkeer. Buiten de scheepvaartroute zal ook hier een

snelheidsvoorschrift worden opgelegd. Verlaging van de vaarsnelheid heeft effect op het geproduceerde onderwatergeluid (Malinka et al, 2023).

Er zal daarom de maatregel worden opgelegd dat zodra de schepen in het noordelijke deel van het plangebied (ten noorden van het distributieplatform) buiten de scheepvaartroutes varen, zij hun snelheid moeten verminderen tot 10 knopen (Leopold et al 2013, Helcom, 2020).

Datum

2 april 2025

Onze referentie

2024070201397

Kenmerk

OWFF/2024/019.toek

Verstoring boven water door geluid, licht en visuele verstoring (zeehonden)

Heigeluid reikt niet tot de rustplaatsen van zeehonden in de Voordelta of andere gebieden op de Noordzee. Wel kunnen de vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de zeehonden in de kustzone mogelijk minder geschikt worden als vaste rust- of voortplantingsplaats door het geluid van de schepen die worden ingezet voor het Aramis initiatief. Een deel van de schepen van het Aramis initiatief zal via de scheepvaartroute de Noordzeekustzone doorkruisen (maximaal 2.064 extra schepen, een toename van maximaal 128% ten opzichte van het huidige verkeersbeeld voor de scheepvaart), waardoor een direct effect van geluid en visuele verstoring kan optreden en de functie van de plaatsen als vaste rust- en voortplantingsplaats zal verminderen.

De zandplaat Noorderhaaks wordt veel door zeehonden gebruikt om te rusten, pups te zogen en te verharen. Daarbij is het belangrijk dat ze in de buurt van de plaat kunnen foerageren. De wateren nabij Noorderhaaks zijn essentieel foerageergebied. Hoewel het gaat om een drukke scheepvaartroute waar de schepen ten behoeve van het Aramis initiatief doorheen zullen varen, is de mogelijke toename in bovenwatergeluid groot. Dit betekent dat extra geluidsverstoring kan optreden, en de periode dat zeehonden kunnen foerageren nabij Noorderhaaks wordt verkleind. Essentieel foerageergebied gaat hierdoor tijdelijk verloren. Ook in de gebruiksfase worden extra schepen ingezet, waardoor de werkelijke periode waarin geluidsverstoring optreedt langer is dan 1 tot 2 jaar. Effecten van verstoring door licht, beweging en optiek op zeehonden kunnen (in cumulatie) met andere relevante projecten niet worden uitgesloten. Deze effecten worden gemitigeerd door afstand te houden van rustende zeehonden op zandplaten. In de Voordelta zal een afstand van 1.500 meter aangehouden moeten worden van het deel van de zandplaat(platen) waarop zich grijze of gewone zeehonden bevinden. In de Noordzeekustzone moeten schepen minimaal 1.500 meter afstand houden van het deel van de zandplaten waarop zich grijze of gewone zeehonden bevinden. Zo worden negatieve effecten op de vaste voortplantings- en rustplaatsen van gewone en grijze zeehond verminderd.

Door achteruitgang van de kwaliteit van de vaste rust- en voortplantingsplaatsen als gevolg van de extra scheepvaart is er nog wel sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 11.54, lid 1, sub b van het Bal, voor het beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen. Om deze reden wordt de omgevingsvergunning verleend.

Staat van instandhouding van de gewone zeehond en de grijze zeehond

Doordat er voldoende afstand wordt gehouden van de vaste rust- en voortplantingsplaatsen zal de functionaliteit van de plaatsen grotendeels intact blijven. Voor wat betreft het essentiële foerageergebied bij de Noorderhaaks dat tijdelijk verloren gaat, kunnen de dieren elders vervangend foerageergebied vinden.

Om de effecten van het aanleggen van de platforms en de conductorputten te verminderen en daarmee de achteruitgang van de fitness van de zeehonden te verminderen worden voorschriften opgelegd om het scheepsvaartgeluid te verminderen. Hiermee is de kans afgenomen dat de fitness van de zeehonden achteruitgaat. De aantasting van de fitness moet voorkomen dat de aantalsontwikkeling van de zeehond een negatieve trend kent en onder de gunstige staat van instandhouding komt.

De gunstige staat van instandhouding van de gewone zeehond en de grijze zeehond komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de vergunning opgelegde voorschriften.

Datum

2 april 2025

Onze referentie

2024070201397

Kenmerk

OWFF/2024/019.toek

Instandhouding van de soort glad biggenkruid

Artikel 11.54, lid 1, sub c van het Besluit activiteiten leefomgeving

Glad biggenkruid is in het plangebied aangetroffen. Uit gegevens van NDFF en Natuurwijzer zijn vele waarnemingen bekend van de soort in en rond het plangebied. Glad biggenkruid wordt zeer algemeen aangetroffen in de leidingstrook, langs het MOT terrein en op verschillende plaatsen in de berm in het plangebied. De soort is op het gehele havengebied wijdverspreid en komt plaatselijk massaal voor in halfopen vegetaties in bermen en leidingstroken op het terrein van het havenbedrijf. In juni 2024 is de soort over vrijwel het gehele leidingentracé aangetroffen. De meeste groeiplaatsen omvatten meer dan 50 planten, maar er zijn ook groeiplaatsen met meer dan 5000 planten. Op alle zandige, open, niet te zwaar beschaduwde of dichtgegroeide delen van het terrein is de soort algemeen te verwachten.

Door de inrichting van werkwegen en werkterreinen en door graafwerkzaamheden in de leidingstrook kan glad biggenkruid worden aangetast. Om negatieve effecten van de werkzaamheden tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 8.2 van het rapport 'Activiteitenplan Aramis CCS' van 23 oktober 2024, en zoals beschreven in paragraaf A1.1 en A1.2 van bijlage 1 van de bij het activiteitenplan gevoegde Ecologische werkprotocollen.

Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt het plangebied nogmaals geïnspecteerd op groeilocaties van glad biggenkruid. Aanwezige groeiplaatsen worden aangegeven op kaartmateriaal welke te allen tijde op de werklocatie aanwezig dient te zijn. Rond de periferie van de groeiplaats moet bij graafwerkzaamheden een beschermingszone met een straal van minimaal 5 meter worden ingesteld waar niet wordt gewerkt.

Glad biggenkruid is een eenjarige plant die zich telkens opnieuw vanuit zaad moet ontwikkelen en die zowel in het voor- als het najaar kiemt. Het verplaatsen van individuele planten is niet wenselijk. Voor behoud en bescherming van glad biggenkruid is het meer een zaak van het beschermen van de zaadbank in de bodem en een geschikt leef- en vestigingsmilieu. Groeilocaties mogen alleen buiten de bloeiperiode en na de zaadzetting worden aangetast. Dit betekent dat de werkzaamheden ter plaatse van de groeiplaatsen worden uitgevoerd tussen september en maart. In deze periode hebben de meeste bloemen reeds zaad gezet en zijn zaden in de bodem aanwezig.

Om spoorvorming door zwaar materiaal te voorkomen worden op locaties waar geparkeerd moet worden op de leidingstrook gebruik gemaakt van rijplaten, om te voorkomen dat de bovenste zode kapot wordt gereden en er een ongeschikte bodem achterblijft. Door het gebruik van rijplaten wordt aantasting en verdichting van de bodem voorkomen. Hierdoor gaat het habitat van glad biggenkruid op deze locaties alleen tijdelijk (zolang de rijplaten er liggen) verloren. Na het verwijderen van de rijplaten zijn deze locaties weer geschikt voor glad biggenkruid en kunnen aanwezige zaden weer kiemen tijdens het groeiseizoen.

Datum

2 april 2025

Onze referentie

2024070201397

Kenmerk

OWFF/2024/019.toek

Als groeilocaties van glad biggenkruid aanwezig zijn op de locaties waar ontgraven moet worden, wordt een zode met zaadbank afgeschraapt met een dikte van ongeveer 20 centimeter. De zoden worden tijdelijk in depot opgeslagen. Na de werkzaamheden – maar altijd binnen 3 maanden – worden de zoden als laatste laag teruggeplaatst op hetzelfde terrein. Indien het niet mogelijk is om de zoden terug te plaatsen op hetzelfde terrein, zal moeten worden bepaald of in de directe omgeving deze grond met zaadbank van glad biggenkruid weer uitgestrooid kan worden. Het terugplaatsen dient altijd plaats te vinden op een locatie waar het leef- en vestigingsmilieu geschikt is voor glad biggenkruid. Indien herplaatsing niet succesvol verlopen is, kan lokaal gewonnen zaad later uitgezaaid worden in een poging om de soort weer te herstellen op de locatie waar het voorgaande aan het voornemen gevestigd was. Na afloop van de werkzaamheden vindt geen inzaaiing plaats van andere vegetatie; de habitat van een grasland met een open vegetatiestructuur, op droge, voedselarme bodem dient in stand te worden gehouden, zodat glad biggenkruid hier weer kan opkomen.

De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende, maar behoeven nog wat aanscherping. Om te voorkomen dat de zoden op een grote hoop terecht komen en hierdoor zaden en eventueel benodigd bodemleven alsnog sterft, dienen de zoden in een laag van maximaal 30 centimeter te worden opgeslagen. Na de werkzaamheden worden deze weer teruggeplaatst als toplaag van circa 10 centimeter. Hiervoor heb ik in de vergunning aanvullend voorschrift y. opgenomen.

Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen worden negatieve effecten op glad biggenkruid zoveel mogelijk voorkomen. Er gaan door de werkzaamheden echter wel groeiplaatsen van glad biggenkruid (tijdelijk) verloren. Er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 11.54, lid 1, sub c van het Bal. Om deze reden wordt de omgevingsvergunning verleend.

Staat van instandhouding van glad biggenkruid

Glad biggenkruid is van oudsher een soort die veel in akkerranden voorkwam. Sinds de jaren '50 is het verspreidingsgebied enorm afgenomen en beperkt zich nu met name tot de kustgebieden. Door het sterk afgenomen verspreidingsgebied en daardoor de sterk afgenomen populatiegrootte wordt de landelijke staat van instandhouding als ongunstig beoordeeld.

Het havengebied vormt geschikt habitat voor het glad biggenkruid. In het havengebied is de soort een veel voorkomende soort, zeker in halfopen vegetaties in bermen en leidingstroken. De soort komt in het havengebied zeer verspreid, in toenemende mate en in hoge aantallen voor. De lokale populatie is, getuige de bekende waarnemingen, erg groot. De lokale staat van instandhouding wordt door

bovenstaande beoordeeld als gunstig. Het beheer in Havenbedrijf Rotterdam is aangepast op de bloeiperiode van glad biggenkruid. Zo zorgt men ervoor dat door beheer en inrichting van de openbare ruimte er ruim voldoende areaal een gunstig milieu voor glad biggenkruid aanwezig is.

Datum

2 april 2025

Onze referentie

2024070201397

Kenmerk

OWFF/2024/019.toek

Glad biggenkruid is een eenjarige plant die zich vanuit zaad moet ontwikkelen en die in zowel voor- als najaar kiemt. Voor de bescherming van glad biggenkruid is met name van belang dat de zaadbank in de bodem en een geschikt leef- en vestigingsmilieu wordt behouden. Door het tijdelijk opzij zetten van zoden met zaadbank, op locaties waar wordt gegraven, gaan er geen zaden verloren. De zoden worden weer teruggeplaatst op voor glad biggenkruid geschikte locaties en het is aannemelijk dat de soort in de toekomst hier weer zal ontkiemen. Op locaties waar rijplaten worden gebruikt wordt verdichting of aantasting van de bodem met zaadbank voorkomen. Na het verwijderen van de rijplaten zijn deze locaties weer geschikt voor de soort. Het is dan ook aannemelijk dat de soort in de (omgeving van) het plangebied aanwezig blijft. De staat van instandhouding van glad biggenkruid komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de omgevingsvergunning opgelegde voorschriften.

Andere bevredigende oplossing

In de Integrale effectanalyse zijn de verschillende alternatieve methoden onderzocht voor de aanleg van de zeeleiding (zie Deelrapport Integrale Effect Analyse, Royal HaskoningDHV, 2024e). In de Integrale effectanalyse zijn de kenmerken en effecten in beeld gebracht van de ruimtelijke keuzes van de Aramis infrastructuur, om te komen tot het voorkeursalternatief. Er zijn ruimtelijke keuzes gemaakt over de locatie van de terminal op land, de techniek en locatie van de kruising van de zeewering en Maasgeul, de route van de zeeleiding op zee en het type van het centrale eindpunt op zee. De onderbouwing is beschreven in het MER.

Kruising zeewering, zeeleiding en eindpunt op zee

Het ministerie van Klimaat en Groene Groei heeft voor de kruising van de zeewering en Maasgeul een microtunnel als voorkeursalternatief gekozen, zoals vastgesteld in het besluit van 5 februari 2024. Dit is vooral vanwege het minimaliseren van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden tijdens de aanlegwerkzaamheden en de technisch complexe uitvoering van het Direct pipe alternatief in verband met de dichtbijgelegen Porthos leiding, TenneT kabels en de windturbine. Daarnaast hoeft er voor het realiseren van de microtunnel minder grond op land afgegraven te worden waarop de beschermde soort glad biggenkruid gevestigd is. Hierdoor scoort de voorgenomen activiteit beter ten aanzien van de instandhoudingsdoelstelling van glad biggenkruid dan het alternatief waarbij een direct pipe gebruikt zou worden.

De zeeleiding vormt een centrale transportleiding richting de opslagplatforms ten noordwesten van de Maasvlakte, in de K- en L-blokken. De zeeleiding heeft een diameter van 80 centimeter, operationele druk van 180 bar en kan maximaal 22 miljoen ton CO₂ per jaar transporteren.

De zeeleiding wordt zo aangelegd, dat platforms in deze omgeving verbonden kunnen worden met een zo kort mogelijke verbindingsleiding. Daarbij is gekeken naar de platforms K14-FA-2 van Shell, L4-A van TotalEnergies en L10 van ENI, maar ook naar opslagpartijen die mogelijk in de toekomst op de zeeleiding kunnen aansluiten. De 3 alternatieve tracés uit de ruimtelijke verkenning zijn onderzocht

en vergeleken. De verschillen tussen de tracéalternatieven zijn zichtbaar in het noordelijk deel van de routes.

Het ministerie van KGG heeft route West 2 als voorkeursalternatief gekozen, zoals vastgesteld in het besluit van 5 februari 2024. Dit is met name doordat deze route langs alle aan te sluiten platforms loopt, waardoor de platforms met zo kort mogelijke lengte aan het verzamelpunt zijn verbonden. Dit is efficiënter qua hydraulische energie.

Datum

2 april 2025

Onze referentie

2024070201397

Kenmerk

OWFF/2024/019.toek

Het eindpunt van de zeeleiding wordt een distributiepunt waarop verschillende platforms met verbindingsleidingen kunnen aansluiten. Vanaf het eindpunt wordt CO₂ getransporteerd naar de opslagplatforms. Er zijn twee mogelijke varianten voor het eindpunt van de zeeleiding onderzocht. Het eindpunt is een distributiepunt dat op de zeebodem of een platform kan worden geplaatst. Het ministerie van KGG heeft het distributieplatform als eindpunt van de zeeleiding als voorkeursalternatief gekozen, zoals vastgesteld in het besluit van 5 februari 2024. Dit omdat het onderhoud, inspectie en de aansluiting van nieuwe verbindingsleidingen daardoor eenvoudiger en veiliger is.

Terminal op land

Op de Maasvlakte wordt een nieuwe terminal gerealiseerd voor de ontvangst van vloeibaar CO₂ aangevoerd met schepen. Het betreft vloeibaar CO₂ op schepen met een temperatuur van ongeveer min 30 graden Celsius en onder een druk van 15 bar.

Er zijn 2 locaties voor de CO₂-next terminal in beeld gebracht:

- Het oostelijk deel van het MOT7 terrein.
- De locatie GATE Tank 5, op het GATE8 terrein.

Beide locaties bieden voldoende ruimte voor de terminal activiteiten zoals nu voorzien voor de startsituatie en eerste uitbreidingssituatie.

De locatie van GATE Tank 5 bevindt zich dicht bij de Porthos compressorlocatie. Dit heeft als voordeel dat de transportleidingen vanaf de schepen naar de locatie en van de locatie naar het mengpunt bij Porthos korter zijn. Het nadeel is dat de risicocontour van de locatie deels overlap heeft met het compressorstation. Beide aspecten leiden niet tot verschil in milieuscores tussen de alternatieve locaties van de terminal bij MOT of GATE tank 5.

Uit de inventarisatie van het veldbezoek blijkt dat zowel het glad biggenkruid als de rugstreeppad niet of beperkt voorkomen op elk van beide locaties. De locatiekeuze voor de terminal zal geen invloed hebben op de staat van instandhouding van deze soorten.

Conclusie

De alternatieve locaties en methodes van het zeedeel van het Aramis initiatief zijn vooraf afgewogen. Hier is een voorkeursalternatief uit voort gekomen dat in deze vergunning is beschreven. Alternatieven bleken door de aard van de activiteiten minder geschikt.

Door de inrichting, werkwijze en planning die u gekozen heeft, voorkomt u schade aan de soorten rugstreeppad, bruinvis, gewone zeehond, grijze zeehond en glad biggenkruid zoveel mogelijk. Hiermee laat u genoeg zien dat er geen andere bevredigende oplossing mogelijk is.

Belang

U heeft een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit aangevraagd op grond van de belangen zoals genoemd in artikel 8.74k, lid 1, sub b van het Bkl 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' en in artikel 8.74l, lid 1, sub b van het Bkl 'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied'.

Datum

2 april 2025

Onze referentie

2024070201397

Kenmerk

OWFF/2024/019.toek

Europese klimaatdoelen 2030 en 2050

CCS is een belangrijke pijler van het klimaatbeleid, waarin reductie van CO₂-emissies centraal staat. Aramis geeft invulling aan het Europese en Nederlandse klimaatbeleid, waaronder de afspraken uit het Klimaatakkoord van Parijs en de Europese Green Deal, de Nederlandse Klimaatwet, het Klimaatakkoord en het Coalitieakkoord van kabinet Rutte IV.

In 2015 heeft de Europese Unie mede namens Nederland het Klimaatakkoord van Parijs ondertekend. Doel van het akkoord is om de opwarming van de aarde te beperken tot 2 °C en zo mogelijk tot 1,5 °C. Om de doelen van het Klimaatakkoord van Parijs te halen zijn afspraken in Europa gemaakt. De EU- lidstaten hebben met elkaar afgesproken dat de EU in 2030 minimaal 55% minder CO₂ moet uitstoten (ten opzichte van de uitstoot in 1990). In 2050 wil de Europese Unie klimaatneutraal zijn. Dat betekent dat er dan netto geen broeikasgassen meer worden uitgestoten.

Europees CCS-beleid

De overgang van de huidige fossiele economie naar een duurzame economie inclusief een andere grondstoffenbalans neemt geruime tijd in beslag. Om de klimaatdoelstellingen te halen zijn daarom maatregelen nodig die inzetten op de afvang en opslag van CO₂ van industriële processen, zodat de CO₂ niet in de atmosfeer terecht komt. Studies van het IPCC en het Internationale Energieagentschap laten zien dat bij CO₂-opslag CCS beslist noodzakelijk is in de transitie naar een fossielvrije economie, om de ontwikkeling van nieuwe en duurzame oplossingen mogelijk te maken. De Europese Commissie onderkent het belang van CCS bij het realiseren van de Europese reductiedoelstellingen. In de publicatie "A clean planet for all" staat dat CCS 1 van de 7 maatregelen is en voor bepaalde industrieën de enige mogelijkheid voor CO₂-reductie. De Europese Green Deal is de strategie waarmee de EU de klimaatdoelen voor 2030 en 2050 wil bereiken. Hierbij valt CCS onder de prioritaire gebieden.

Er is een Europese Richtlijn waarin de voorwaarden en verantwoordelijkheden voor CO₂-opslag zijn vastgelegd. Ook is geregeld dat CO₂-opslag kan worden meegenomen in het Europese systeem voor het verhandelen van emissierechten (ETS-systeem). Bedrijven die hun CO₂ permanent in de ondergrond opslaan, hoeven daarvoor geen emissierechten te hebben.

De Aramis infrastructuur heeft vanuit de Europese Commissie de status van een Project of Common Interest (PCI) gekregen. Hiermee is Aramis 1 van de projecten die de Europese Commissie heeft aangemerkt als hoofdprioriteit voor het onderling verbinden van de energie infrastructuur systemen van de EU. Dit komt onder andere

door de mogelijkheden om in de toekomst ook CO₂ vanuit buurlanden, zoals België, Duitsland, Frankrijk, via de Aramis infrastructuur te verwerken.

Gelet op het voorgaande ben ik van oordeel dat de belangen 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' en 'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied' voldoende zijn om de negatieve effecten op de rugstreeppad, bruinvis, gewone zeehond, grijze zeehond en glad biggenkruid die door de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Datum

2 april 2025

Onze referentie

2024070201397

Kenmerk

OWFF/2024/019.toek